

Research Paper

Changes in the Administrative divisions and its role in the occurrence of social tensions (case study: the plan of Connecting Fars Province to the Persian Gulf)

Hassan Jafarzadeh * : PhD of Political Geography, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Received: 2024/05/08 **PP** 35-50 **Accepted:** 2024/08/16

Abstract

The political-administrative units of the country's divisions are considered to be the most important framework for the formation of collective identities and functional interactions at the local and district level. Therefore, any unprincipled changes in the borders and boundaries of these units directly affect the identity and quality of life of the residents of these units and can lead to widespread tensions and conflicts at the level of the units. In this regard, one of the most important plans for changes in the country's divisions in Iran was the plan to connect Fars province to the Persian Gulf through extracting parts of Hormozgan province and annexing it to Fars province. Therefore, due to the tension aspects of this plan, it was investigated and analyzed. The current research is practical in nature, and in terms of descriptive-analytical method, it is based on library sources. The results of the research showed that this project have been caused tension through consequences such as the reaction of local identities, the intensification of local rivalries, the formation of the concept of discrimination and injustice, the loss of ecological balances and the possibility of increasing the distance between the center and the periphery in divisional unit in Hormozgan province.

Keywords: Tension and Conflict, Administrative divisions, Local identities, Persian Gulf, Hormozgan.

Citation: Jafarzadeh, H.(2024). **Changes in the Administrative divisions and its role in the occurrence of social tensions (case study: the plan of Connecting Fars Province to the Persian Gulf)**. *Journal of Society and Politics*, Vol 2, No 6, Shiraz, PP 35-50.

* Corresponding author: Hassan Jafarzadeh, Email: jafarzadeh.hassan@yahoo.com, Tel:+989176368207

Extended Abstract

Introduction

In recent years, one of the most important and challenging plans for changes in the country's divisions in the south of Iran and in the framework of the so-called "connecting Fars province to the Persian Gulf" through the abstraction of parts of Hormozgan province and its annexation to Fars province is proposed. Since its design, it has been accompanied by widespread protests and tensions. The possible implementation of this plan in the future can be one of the most important centers of tension and conflict in the country's divisions, causing extensive security, political, social and cultural consequences in the south of the country. Therefore, according to the importance of this issue, in this research, are investigated and analyzed the tense aspects of the plan to connect Fars province to the Persian Gulf.

Methodology

The current research is applied in terms of purpose and in terms of nature and method it is a descriptive-analytical research. In terms of the method of collecting information in this research, the library method will be used such as books, articles, news bases and news agencies. The analysis will also be done using a qualitative method based on reasoning.

Results and discussion

With the publication of the news of the separation of a part of Hormozgan province and its annexation to Fars province, in October 2012, widespread protests were formed in Hormozgan province and among the people, officials, elites and civil activists of this province. The changes in national divisions and the plan to connect Fars province to the Persian Gulf through Hormozgan in the form of elements such as tensions such as the reactions of local identities, the formation of the concept of discrimination and injustice, the intensification of spatial rivalries, the possibility of losing ecological balances and The possibility of increasing the distance between some peripheral areas and the centers of political-administrative territories caused dissatisfaction and protests of the residents of Hormozgan.

Conclusion

The possible implementation of the plan to connect Fars province to the Persian Gulf through Hormozgan can be one of the most important centers of tension and conflict in the country's southern divisions of Iran in the future in the form of dissatisfaction, protests, disputes, violence and various conflicts. Considering the tense consequences of such plans, it can be said that how to connect and access the political-administrative territories to the sea needs to be considered through other strategies..

References

1. Ahmadipour, Z & Rahnama ,M (2011), The Role of the State Divisions in National Development: Case Study of Iran, The Journal of Spatial Planning, Volume 15. Issue 2.17-40. [in Persian]
2. Ahmadipour,Z., & Mirzaei tabar, M (2010), The role of sense of place in the political organization of space, Quarterly Journal of Environmental-based Territorial Planning,No.12.47-62. [in Persian]
3. Ahmadipour.Z., & Mansourian.A.(2006)Administrative Divisions and Political Instabilities in Iran, Journal of geopolitic, Volume.2. NO.3.62-89. [in Persian]
4. Ahmadipour.Z., & others(2016). Investigation of the Role of Administrative Divisions in Local Development (Case study: Bavanat and khorrambid Counties), Journal of Geopolitic, No.41. 60-82. [in Persian]
5. Akhbari,M., & Yadollahi,M.(2005) The decision - making process in division of khorasan province and Its political and social impact, Journal of geopolitic, Volume.1. NO.2.,27-50. [in Persian]

6. Bächler, G. (2004), Conflict Transformation through State Reform, Berghof Research Center for Constructive Conflict Management.1-20.
7. Bazzi, S & Gudgeon,M(2016), Local Government Proliferation, Diversity, and Conflict, Studies of Conflict Project (ESOC) Working Papers 5, Empirical Studies of Conflict Project.1-57.
8. Drysdale, A.,& Blake ,G,(1994) The Middle East And North Africa: A Political Geography, Oxford University Press.
9. Etaat,J., & Mousavi,Z.(2011), The Relationship between Regional Security and Development of Political Spaces Case Study: Sistan and Baluchistan Province in Iran, Journal of geopolitic, Volume.7. NO.21., 27-50. [in Persian]
- 10.Ferrazzi, G,(2007),international experiences in territorial reform- implications for Indonesia, USAID Democratic Reform Support Program (DRSP) for the Management Group on Territorial Reform. 20-57.
- 11.Fooks, L. (2013) Governance and Fragility: What we know about effective governance programming in fragile contexts, Oxford: Oxfam GB.
- 12.Green, E. D. (2008). Decentralization and Conflict in Uganda. Development Studies Institute. London School of Economics.
- 13.Hafeznia, Mohammedreza (2002), Political Geography of Iran, Samt Publication, Tehran
- 14.Hafeznia,M (2006) Principles and concepts of geopolitics, Papoli Publications. [in Persian]
- 15.Halás, M., and others(2017)The spatial equity principle in the administrative division of the Central European countries, PLoS ONE 12(11): e0187406.<https://doi.org/10.1371/journal.1-18>.
- 16.Jackson, P & Zoe, S. (2007), Local Government in Post-Conflict Environments, United Nations Development Programme Oslo Governance Centre.
- 17.Karimi pour, Y & Mohammadi, H (2010), Geopolitics of regionalism and country divisions of Iran, Entekhab Publications. [in Persian]
- 18.Karimipour, Y. (2002), An Introduction on State Division, Iranian Geographical Society, Tehran. [in Persian]
- 19.Kaviani rad, M.(2010) Regionalism in Iran, Strategic Studies Publications. [in Persian]
- 20.Kyed, H. M. & Engberg-Pedersen, L. (2008) Local governance in fragile states, DIIS Policy Brief: Fragile Situations, Danish Institute for International Studies: Copenhagen.
- 21.Liqun, W.(2018), Basic Course and Experience Of Administrative Reform in China, Internastional Journal of civile service reform and practice, ISSN: 2409-5532.1-14.
- 22.Meligrana,j,(2000), Toward a Process Model of Local Government Restructuring: Evidence From Canada, School of Urban and Regional Planning ,Queen's University.
- 23.Mojtahedzadeh,P.(2002), Political geography and geographic politics,Samt Publications. [in Persian]
- 24.Pour mousavi, M., & Others (2008) Political Organization of Cultural and Functional Spaces and Areas in Iran, Journal of geopolitic, Volume.4. NO.13., 75-101. [in Persian]
- 25.Rahimi,A.(2017), Nation building strategies and unbalanced development in Iran, Quarterly of Strategic Studies, No.78. 65-102. [in Persian]
- 26.Rashidi,M.(2016) Geopolitical pathology of Iran's Administrative divisions from the perspective of land use, Research Political Geography Quarterly, No.3., 155-182. [in Persian]
- 27.reiljan, janno(2010), The necessity of an administrative-territorial in a country :the case of Estonia, The University of Tartu feba.
- 28.Riahi,V.,(2020) Factors Affecting Inefficiency of the Country Divisions System at the Local Level (Case Study: Urmia County), Journal of geopolitic, NO.59., 119-147. [in Persian]
- 29.Schellenberg, J & Donald,P.(2014), conflict between communités, Published by: Professors World Peace Academy.
- 30.Smith, D (2008).Towards a strategic framework for peacebuilding: Getting their act together: Roayl Norwegian Ministry of Foreign Affairs.
- 31.Subra, P.(2012), Geopolitics: A Unique or Multidimensional Concept? Place, Issues and Tools of Local Geopolitics, Hérodote, n° 146-147, La Découverte,.
- 32.Suraji, S.(2018), Administrative Region Proliferation and a Conflict of Interests on Public Bureaucracy Distribution in Indonesia, Annual International Conference of Business and Public Administration.
- 33.Svihlova, D. And Kubisova, L, (2014), Role of local government in supporting local, International Colloquium on Regional sciences.
- 34.Swianiewicz, P,(2010), Territorial Fragmentation As a Problem, Consolidation

- As a Solution?, by the Local Government and Public Service Reform Initiative, Open Society Institute–Budapest.
35. Tanle, A (2016), Decentralization and conflicts: A case study of the Kassena-Nankana West District of Ghana, Ghana Journal of Geography Vol. 8(2).18-42.
36. Venice commission,(2002),administrative and territorial reforms creating territorial communities or authorities at deferent levels, final activity report, Strasbourg.
37. Wang, K & Tian Chen, Y.(2019), New discussion and reflection on "Administrative division itself can be seen as a resource", .Geographical Research, 2019, 38(2).195-206.
38. Wilk, W,(2004),the effect of changes in administrative division on the economic position of the largest cities in Poland ,warszawa,miscellanea geographical,11(1), 241-247.
39. News agencies and websites
40. Tabnak news base, 2013/10/21, The opposition of 186 MPs to the plan to annex areas from Hormozgan to Fars, www. Tabnak. ir/fa/news/352629. [in Persian]
41. Jonoub news base, 2013/10/10, The statement of fundamentalist parties protesting the separation of parts of Hormozgan, http://jonoubiran. com/view/5823. [in Persian]
42. Mehr news agency, 2013/10/21, 186 MP's letter in opposition to the plan of abstraction and annexation of several villages in Hormozgan, www. mehrnews. com/news/2159231. [in Persian]
43. ISNA, 2013/10/5, The plan to separate parts of Hormozgan should be stopped, www.isna.ir/news/92071308205. [in Persian]

مقاله پژوهشی

تغییرات تقسیمات کشوری و نقش آن بر وقوع تنش‌های اجتماعی (مطالعه موردی: طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس)

حسن جعفرزاده^۱: دانش آموخته دکتری، گروه جغرافیای سیاسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۹ صص ۳۵-۵۰ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۲۶

چکیده

واحدهای سیاسی - اداری تقسیمات کشوری از مهمترین بسترهای شکل‌گیری هویت‌های جمعی و تعاملات کارکردی در سطح نواحی محلی و ناحیه‌ای به شمار می‌روند. از اینرو هر گونه تغییر غیر اصولی در مرزها و محدوده‌های این واحدها به طور مستقیم بر هویت و کیفیت زیست ساکنان آنها تأثیرگذار بوده و می‌تواند به بروز تنش‌ها و منازعات گسترده در سطح واحدها منجر شود. در این راستا یکی از مهمترین طرح‌های تنش‌آمیز تغییرات تقسیمات کشوری در ایران، طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس از طریق انتزاع قسمتهایی از استان هرمزگان و الحاق آن به استان فارس می‌باشد که در دهه ۱۳۹۰ با شکل‌گیری اعتراضات گسترده در استان هرمزگان همراه گشت. لذا با توجه به اهمیت این موضوع ابعاد تنش‌آمیز این طرح مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار گرفت. پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت کاربردی و از لحاظ روش توصیفی - تحلیلی بوده که با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای صورت گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که طرح یاد شده از طریق پیامدهایی مانند واکنش هویت‌های محلی، تشدید رقابت‌های محلی، شکل‌گیری انگاره تبعیض و بی‌عدالتی، از بین رفتن تعادل‌های اکولوژیکی و امکان افزایش فاصله میان مرکز - پیرامون در واحدهای تقسیماتی باعث شکل‌گیری تنش‌ها و اعتراضات گسترده در سطح استان هرمزگان شده است.

واژه‌های کلیدی: تنش و منازعه، تقسیمات کشوری، هویت‌های محلی، خلیج فارس، هرمزگان.

استناد: جعفرزاده، حسن (۱۴۰۳). تغییرات تقسیمات کشوری و نقش آن بر وقوع تنش‌های اجتماعی (مطالعه موردی: طرح اتصال استان

فارس به خلیج فارس). فصلنامه جامعه و سیاست، سال ۲، شماره ۶، شیراز، صص ۳۵-۵۰.

^۱. نویسنده مسئول: حسن جعفرزاده، پست الکترونیکی: jafarzadeh.hassan@yahoo.com، تلفن: ۹۱۷۶۳۶۸۲۰۷

مقدمه و بیان مساله

ساماندهی محیط زندگی، از قدیمی ترین فعالیت‌های بشر بوده است که به موازات توسعه جوامع بشری، مراحل متعددی را طی نموده است. اهمیت این مسئله سبب شده است تا علم جغرافیا از دیدگاه فضایی به طور عام به بررسی سازماندهی فضا و پدیده‌های فضایی، آمایش فضا، برنامه ریزی‌های مکانی-فضایی و مکان‌یابی پدیده‌های فضایی بپردازد و جغرافیای سیاسی نیز به طور خاص سازماندهی سیاسی فضا را در سطوح مختلف محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی مورد مطالعه قرار دهد. در حقیقت جغرافیای سیاسی حقیقت کشش‌های معنوی نهفته در ذات بشر در جهت چگونگی سازماندهی سیاسی فضا برای ایجاد ساختار بهینه پدیده‌های سیاسی - جغرافیایی را بررسی می‌کند. در این فرایند سازماندهی سیاسی فضای یک کشور در قالب تقسیمات کشوری زمانی بهترین عملکرد را دارد که بتواند بستر مناسبی را برای تداوم بقای ملی، امنیت ملی و تسهیل توسعه‌ی متوازن منطقه‌ای فراهم نماید (کریمی‌پور، ۱۳۸۱: ۴). در مقابل تقسیمات کشوری نامناسب و غیر اصولی می‌تواند با تضعیف اعمال حاکمیت دولت، اداره فضای کشور را با مشکلات اساسی مواجه سازد. علاوه بر جنبه حاکمیتی، تقسیمات کشوری به طور مستقیم با کیفیت زیست ساکنان قلمروهای سیاسی- اداری و پیوندهای هویتی آنان با سرزمین تحت سکونت خویش ارتباط دارد. از اینرو تغییرات تقسیمات کشوری بدون توجه به هویت‌های ساکن در واحدهای تقسیماتی محلی می‌تواند به بروز اعتراضات، خشونت‌ها، آشوب‌ها و بحران‌های گسترده منجر شود که چنین وضعیتی امنیت نواحی را تحت تاثیر قرار دهد. این تغییرات در ایران طی دهه‌های اخیر منجر به بروز نا آرامی‌های گسترده در سطح نواحی مختلف کشور گردیده است که از مهمترین نمونه‌های آن می‌توان به بحران‌ها و منازعات گسترده در طرح تقسیم خراسان، تشکیل استان قزوین و انتزاع بخش‌هایی از شهرستان کازرون استان فارس و... اشاره کرد. در این راستا یکی از مهمترین و چالش برانگیز ترین طرح‌های تغییرات تقسیمات کشوری در جنوب ایران، طرح موسوم به «اتصال استان فارس به خلیج فارس» از طریق انتزاع بخش‌هایی از استان هرمزگان و الحاق آن به استان فارس می‌باشد که از زمان طرح آن با اعتراضات و تنش‌های گسترده ای همراه بوده است. در اوایل دهه ۱۳۹۰ مصوبه وزارت کشور در راستای اجرای این طرح منجر به بروز اعتراضات گسترده در سطح استان هرمزگان منجر شد که با گسترش آن دولت وقت اجرای این مصوبه را متوقف نمود. با این حال همچنان مباحث اجرای احتمالی این طرح در محافل رسمی و غیر رسمی ادامه دارد و از اینرو این موضوع در آینده می‌تواند به عنوان یکی از مهمترین کانون‌های تنش و منازعه تقسیمات کشوری باعث پیامدهای گسترده امنیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در جنوب کشور نقش آفرین باشد. بر این اساس مساله اصلی این پژوهش را می‌توان این گونه بیان کرد که: تغییرات تقسیمات کشوری در چارچوب طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس مبتنی بر چه مولفه‌هایی باعث شکل‌گیری تنش‌ها و اعتراضات در میان ساکنان استان هرمزگان شده است؟

بر مبنای مساله فوق می‌توان این فرض را مطرح کرد که طرح یاد شده در ابعاد مختلف هویتی و فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، خدماتی و زیست محیطی مغایر با منافع محلی - ناحیه ای استان هرمزگان بوده که منجر به بروز اعتراضات و تنش‌های گسترده گردید.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

مهمترین تحقیقات صورت گرفته در ارتباط با موضوع تحقیق به شرح جدول ذیل می‌باشد:

شکل شماره ۲: جدول تحقیقات صورت گرفته در ارتباط با موضوع پژوهش (منبع: نگارندگان)

عنوان	نویسنده و محل انتشار	سال انتشار	نتیجه
تأثیر تقسیم سیاسی فضا بر توسعه منطقه ای (مطالعه موردی: استانهای سواحل جنوبی ایران)	اطاعت، جواد و روح الله نیکزاد؛ فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای انسانی، دوره ۴۸، ش ۲.	۱۳۹۵	در راستای توسعه منطقه ای سواحل جنوبی می‌توان استان‌های فارس و کرمان را از طریق انتزاع بخش‌هایی از استان هرمزگان به آنها به دریا متصل نمود.
بررسی راهبرد تشکیل استان خلیج فارس و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران	احمدی پور، زهرا و همکاران؛ نشریه مطالعات فرهنگی و سیاسی خلیج فارس، دوره ۱، ش ۱.	۱۳۹۳	تشکیل استان خلیج فارس از طریق کارکردهای جدید می‌تواند در تحکیم حاکمیت ایران در این منطقه و نهایتاً امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران موثر باشد
برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی راهبردی فضا در منطقه خلیج فارس؛ مطالعه‌ی	امیری، بزرگان و حیدر لطفی؛ فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای	۱۴۰۰	برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی سیاسی، امنیتی و اقتصادی قشم نقش مهمی در معادلات امنیتی منطقه خلیج فارس

موردی جزیره قشم	قشم، دوره ۱۱، ش ۴۳.	ایفا می‌نماید.
نسبت هویت مکان با کنش‌های تقسیمات سیاسی در فضا (مطالعه موردی: شهرستان کازرون)	متقی، افشین و مسلم نامداززاده؛ فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، دوره ۱۰، ش ۳۷.	از دلایل اساسی نآرامی‌های شهرستان کازرون بی‌توجهی تصمیم‌گیرندگان سیاسی نسبت به مؤلفه‌های هویتی و مکانی فضای جغرافیایی در تقسیمات فضایی منطقه مورد مطالعه بود
فرایند تصمیم‌گیری تقسیم استان خراسان و اثرات سیاسی - اجتماعی آن	اخباری، محمد و محسن یداللهی؛ فصلنامه ژئوپلیتیک، ش ۲.	چگونگی فرایند تقسیم استان خراسان نقش مهمی در بروز مناقشات و منازعات تقسیمات کشوری این استان داشته است.
تبیین الگوی عوامل و منابع تنش و منازعه میان قلمروهای سیاسی - اداری	جعفرزاده، حسن و دیگران؛ فصلنامه آمایش سیاسی فضا، دوره ۴، ش ۱.	عواملی مانند چگونگی الگوی مدیریت سیاسی فضای ملی، تغییرات مرزها و محدوده‌های تقسیمات کشوری، عدم همگنی و تجانس طبیعی و فرهنگی واحدهای تقسیماتی، رقابت‌های محلی، حس مکانی واحدها و تأثیرات هویتی ناشی از آن، اختلافات مرزی و ... از مهمترین عوامل ایجاد تنش و منازعه میان قلمروهای سیاسی - اداری بوده است.

با بررسی پیشینه تحقق می‌توان گفت که تاکنون پژوهشی به طور مستقیم به موضوع تحقیق نپرداخته است. برخی تحقیقات مشابه منازعات تقسیمات کشوری را در مناطقی مانند خراسان و کازرون مورد بررسی قرار داده و عمدتاً یکی از عوامل تنش و منازعه را مورد بررسی قرار داده اند. تحقیقات دیگری نیز مولفه‌های تنش و منازعه تقسیمات کشوری را از جنبه نظری بررسی کرده اند. همچنین تحقیقاتی که سازماندهی سیاسی فضا را در قلمرو تحقیق مورد بررسی قرار داده اند، عمدتاً چگونگی این فرآیند را در ابعاد توسعه ای و برنامه ریزی مورد بررسی قرار داده اند.

تقسیمات کشوری و تغییرات مربوط به آن

تقسیمات کشوری یکی از حساس ترین و مهمترین اهداف و ابزار دولتها در جهت مدیریت بهینه سرزمین و همگام با آن حفظ وحدت و یکپارچگی در سطوح محلی، منطقه ای و ملی به شمار می رود که چگونگی کارکرد آن بسته به نوع نظام سیاسی حاکم و همچنین میزان ابعاد و جهت‌های تهدید درونی و بیرونی، فرهنگ سیاسی، همگنی یا ناهمگنی قومی - فرهنگی، سیستم اقتصادی، شبکه‌های ارتباطی، فضای حاکم بر منطقه جغرافیایی و... متفاوت می‌باشد (کریمی پور، ۱۳۸۹: ۱۴؛ ریاحی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۲۳). این تقسیمات به عنوان بازتاب نظام حاکمیت ملی و ساختار سازمانی آن در پهنه فضای جغرافیایی، ابزار موثری جهت مدیریت بخش‌های مختلف کشور و همچنین موضوعی استراتژیک در ارتباط با نظام توسعه ملی در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به شمار می‌رود (Wang and Yi liu, 2019:195). از منظر مفهومی، تقسیمات کشوری، سازمان فضایی کشور در قالب واحدهای کوچکتر اداری - سرزمینی همراه با سیستم دولت محلی اداره کننده آنهاست (venice commission, 2004:4). در واقع این تقسیمات به مثابه قالب سیاسی - مدیریتی فضای ملی عمل می‌کند (رشیدی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۵۵). نظام تقسیمات کشوری به عنوان بستر شکل یابی نظام مدیریت سرزمینی و تشکیلات اداری تقسیم سرزمین به واحدهای همگن کوچکتر اداری - سیاسی، تعادل‌های فضایی را از طریق امکان مدیریت کارآمد و بهینه فضا فراهم می‌کند (احمدی پور و رهنما، ۱۳۹۰: ۱۷ & Halas and others, 2017:3). از لحاظ کارکرد، تقسیمات کشوری نقش تسهیل‌کنندگی در ارائه خدمات و امکانات برای مناطق مختلف یک کشور و همچنین اعمال حاکمیت دولت تا پایین ترین سطح سیاسی در پهنه فضایی کشور را دارد (احمدی پور و منصوریان، ۱۳۸۵: ۶۳). در این صورت سیستم تقسیمات کشوری بهینه اساس برنامه ریزی‌ها را در سطوح ناحیه ای و ملی تشکیل داده (احمدی پور و همکاران، ۱۳۹۲: ۶۰)؛ و از طریق تقویت کارکردهای دولت‌های محلی مستقر در قلمروهای سیاسی - اداری می‌تواند با ایجاد بستری مناسب برای همزیستی گروه‌های مختلف قومی و فرهنگی، توزیع بهینه منابع و کاهش نابرابری در سطح سرزمین، افزایش تعامل میان دولت‌های محلی و دولت مرکزی، بهبود ارائه خدمات و کاهش نارضایتی‌ها در این زمینه، تسهیل حاکمیت دولت و افزایش کارایی آن، زمینه سازی مشارکت مردمی در امور محلی و افزایش مشروعیت حکومت، توزیع متوازن قدرت در میان بازیگران مختلف سطوح فرمومی، کنترل مناطق دور افتاده و... زمینه کاهش تنش‌ها و منازعات را در سطح نواحی و ملی فراهم سازد (Bazzi and Gudgeon, 2016:1 & Jackson and Scott, 2007:6-5). در مقابل سازماندهی نامناسب سرزمین می‌تواند پیامدهایی مانند ایجاد قطب‌های رقیب در یک منطقه، تقاضای فزاینده برای استفاده بیشتر از منابع و تخریب محیط زیست، کاهش

مشارکت‌های مردمی و محلی در تصمیم‌گیری‌ها، تشدید همگرایی افراطی قومی و مذهبی و در نهایت بروز تنش و منازعات خشونت‌آمیز و بحران‌های محلی و ناحیه‌ای داشته باشد (اخباری و یداللهی، ۱۳۸۴: ۲۷).

به منظور تحقق سازماندهی سیاسی بهینه فضای کشور و همچنین تطبیق با دگرگونی‌ها و نیازهای جدید در سطح نواحی، می‌توان اصلاحات و تغییراتی را در این تقسیمات بوجود آورد. اصلاحات و تغییرات اداری - سیاسی، نوعی از سازماندهی مجدد اندازه، تعداد سطوح واحدهای تقسیماتی است که به منظور اداره بهتر نواحی و کارکرد موثرتر نهادهای مدیریتی صورت می‌گیرد و از اینرو امکان طراحی و اجرای راهبردهای جدید مدیریتی را فراهم می‌سازد (Wilk, 2004: 3 & reiljan, 2010: 5). به عبارت دیگر اصلاحات تقسیمات کشوری شامل تغییر و تحول ساختار قدرت اداری نهادهای اداره‌کننده سرزمین و به طور کلی سیستم‌های جدید مدیریتی در سطح فضا می‌شود (Liquin, 2018: 1). مهمترین اشکال اصلاحات و تغییرات در تقسیمات کشوری در سطوح منطقه‌ای و محلی بدین شرح می‌باشد: ادغام^۱: در این شکل چند واحد جدا از هم، با ترکیب و در هم آمیزی، یک واحد متحد و جدید (مثل استان یا شهرستان) با داشتن اختیارات و قدرت سیاسی و قانونی در ارائه خدمات و اعمال برنامه ریزی و سیاست گذاری در حوزه قانونی خود را بوجود می‌آورند. ایجاد یک واحد سیاسی جدید بر اساس ترکیب چند واحد معمولاً به علت پاسخ به نیازهای جدید جمعیت در حال رشد و تغییرات در توسعه ناحیه بوجود می‌آید (meligrana, 2000: 6).

انتزاع^۲: جدا شدن بخشی از یک واحد سیاسی را انتزاع آن واحد سیاسی می‌گویند.

الحاق^۳: اضافه شدن یک واحد سیاسی به واحد دیگر را الحاق می‌گویند. در این نوع از تغییرات تقسیمات کشوری، بر محدوده یک واحد سیاسی - اداری افزوده می‌شود و باعث گسترش حوزه خدماتی یک واحد می‌شود. بنابراین این اقدام می‌تواند موقعیت یک واحد را در سیستم ناحیه‌ای تحت تاثیر قرار دهد.

ارتقای سطح^۴: ارتقاء و ترفیع یک واحد سیاسی از سطح سیاسی پایینتر به سطح سیاسی بالاتر را ارتقای سطح سیاسی می‌نامند که باعث افزایش قدرت و اختیارات واحد مربوطه در امر سیاست گذاری و تصمیم‌گیری می‌شود (احمدی پور و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۶).

تغییرات تقسیمات کشوری و تنش‌ها و منازعات محلی

تقسیم بندی و طراحی مجدد تقسیمات اداری - سیاسی در سطح فضا ارتباط مستقیمی با کیفیت زیست ساکنان دارد و هر گونه تغییر در نواحی و تقسیمات سیاسی - اداری باعث بروز مجموعه گسترده‌ای از پدیده‌های مثبت و منفی ناشی از عملکرد تغییرات جدید می‌شود. بر این اساس چنانچه این اصلاحات چنانچه مطابق با واقعیت‌های جغرافیایی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و... مناطق صورت گیرد، باعث افزایش رفاه ساکنین از طریق ارائه بهینه خدمات، افزایش سطح دموکراسی محلی، تقویت دولت‌های محلی، توسعه متوازن و کاهش نابرابری‌های ناحیه، گسترش امنیت و همچنین توسعه روابط کارکردی بین مناطق و واحدها خواهد شد (Ferrazzi, 2007: 5). در مقابل چنانچه تغییرات تقسیمات کشوری به طور اصولی و منطبق با واقعیت‌های جغرافیایی نواحی نباشد می‌تواند نتایج منفی زیر را در پی داشته باشد و بصورت مستقیم یا غیر مستقیم زمینه ساز تنش و منازعه در سطح قلمروهای تقسیماتی گردد:

واکنش اعتراضی هویت‌های محلی: تغییرات مرزها و محدوده‌های قلمروهای سیاسی - اداری بدون توجه به هویت‌های محلی ساکن در آن، واکنش ساکنان محلی را در پی خواهد داشت. در واقع هرگونه تغییرات مرزهای واحدهای سیاسی - اداری می‌تواند باعث تغییر آرایش و مرزهای قلمروهای هویتی مبتنی بر واحدهای سیاسی - اداری شود و در نتیجه واکنش‌های هویت‌های محلی را در قالب اعتراضات، تنش‌ها و حتی منازعات خشونت‌آمیز در پی داشته باشد. از اینرو هرگونه تغییر در مرزهای سیاسی - اداری و سازماندهی مجدد آن به طور مستقیم بر روی انسجام یا شکاف گروه‌های قومی - هویتی تاثیر گذار است و بدین ترتیب باعث تنش‌ها و منازعات احتمالی می‌گردد (Bazzi and Gudgeon, 2018: 9).

قرار گرفتن برخی واحدها در موقعیت حاشیه‌ای: تغییرات تقسیمات کشوری می‌تواند موقعیت قلمروهای سیاسی - اداری و نقاط سکونتگاه‌های آن را در سلسله مراتب سکونتگاهی محلی و ناحیه‌ای تغییر دهد. از اینرو برخی از جوامع محلی نگران هستند که با انجام این تغییرات، در موقعیت حاشیه‌ای قرار گرفته و نقش کمتری در تصمیمات ایفا می‌کنند و از خدمات کمتری بهره‌مند می‌شوند. از طرف دیگر تغییرات تقسیمات کشوری مانند ارتقای یک واحد تقسیماتی به سطوح بالاتر می‌تواند سبب ایجاد قطب رشد در یک ناحیه شده و امکانات و سرمایه‌ها را نواحی پیرامونی جذب نماید. این فرایند در سیر زمان با ایجاد یک توسعه نامتوازن در سطح نواحی بر روی تعادل‌های جغرافیایی - سیاسی سکونت گاهها و واحدهای تقسیماتی تاثیر گذاشته و باعث شکل‌گیری الگوی مرکز - پیرامون در سطح مناطق می‌شود. در

1 Incorporation

2 Abstraction

3 Accession

4 Level upgrade

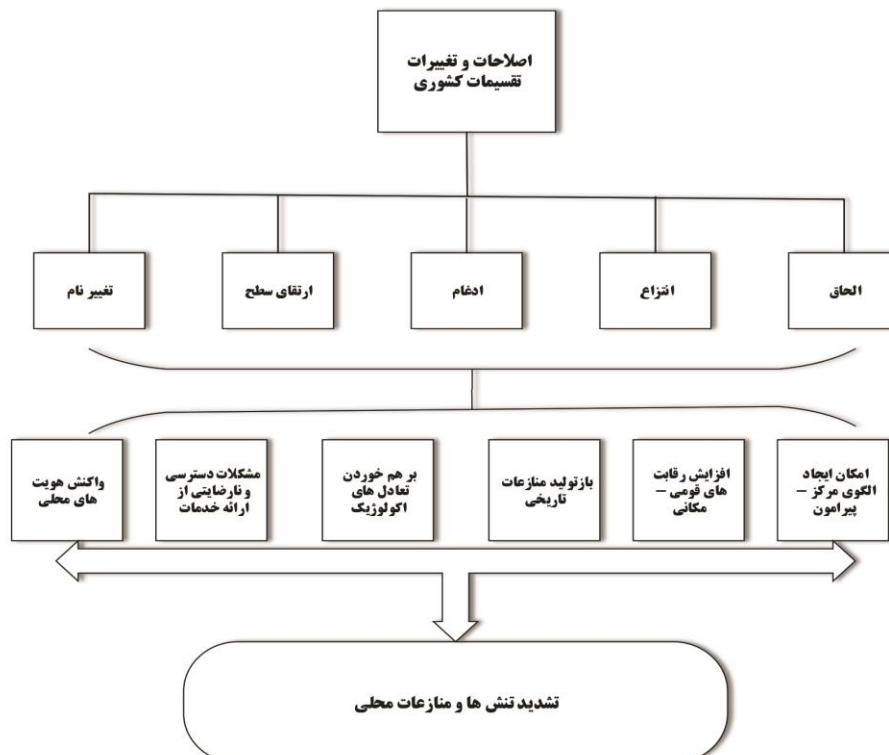
نتیجه چنین فرایندی ساکنان نواحی حاشیه ای بتدریج نسبت به محرومیت‌های خود و توسعه ناحیه مجاور معترض شده و این امر زمینه ساز تنش‌ها و منازعات احتمالی خواهد شد.

امکان افزایش فاصله و مشکلات دسترسی به خدمات محلی: ارائه خدمات مطلوب همراه با بهبود کیفیت زندگی ساکنان، مشروعیت نهادهای دولت محلی را افزایش می‌دهد و زمینه مشارکت آنها را در برنامه ریزی‌های محلی فراهم می‌سازد (Kyed & Engberg, 2008: 3). با وجود اهمیت چنین موضوعی، تغییرات در تقسیمات کشوری ممکن است فاصله برخی از نواحی را از مراکز ارائه خدمات افزایش دهد. در نتیجه با کاهش خدمات رسانی در نواحی حاشیه ای، نارضایتی‌ها از دولت‌های محلی افزایش یافته و با افزایش واگرایی‌ها به سمت قلمروهای مجاور، زمینه تنش احتمالی را فراهم می‌سازد.

برهم خوردن تعادل‌های اکولوژیک مناطق: تغییرات واحدها و ایجاد یک واحد جدید در یک ناحیه ممکن است با تغییرات در بهره برداری از منابع زیستی و جغرافیایی و پیامدهای زیست محیطی ناشی از آن، تعادل‌های جغرافیایی را در سطح نواحی از بین ببرد و از اینرو زمینه تنش و درگیری میان واحدهای سیاسی- اداری را فراهم می‌سازد (swianiewicz,2010:11).

بازتولید منازعات تاریخی: اصلاحات و تغییرات تقسیمات کشوری باید زمینه همگرایی گروه‌های متعارض را که دارای سابقه تنش هستند را فراهم کند آنها در قالب منافع مشترک و همکاری‌های متقابل منسجم سازد. در مقابل تغییرات تقسیماتی ناکارآمد و بی توجه به حساسیت‌های تاریخی گروه‌های مخالف، درگیری‌های ریشه دار تاریخی را در سطح مناطق شعله ور می‌سازد. این امر در مناطقی که سابقه منازعات از جمله منازعات قومی - مذهبی در آن ریشه تاریخی دارد، اهمیت بیشتری دارد (Bächler,2004:2).

تشدید رقابت‌های مکانی: هرگونه تغییر در سازماندهی اداری - سیاسی سرزمین به طور مستقیم بر موقعیت سیاسی نقاط و نواحی اداری- سیاسی تاثیر می‌گذارد و زمینه را برای افزایش رقابت‌های منفی مکانی در جهت ارتقای موقعیت سکونتگاهی خود در سطح مناطق و به تبع آن تنش‌ها و منازعات احتمالی فراهم می‌کند که این امر در مناطق با تنوع قومیتی از امکان بیشتری برخوردار است. در این زمینه انتخابات محلی از مهمترین عرصه‌های رقابت و تنش و در مواردی منازعه گروه‌های قومی است. این تنش‌ها در اولین دوره انتخابات در میان واحدهای جدید سیاسی - اداری شکل جدی تری به خود می‌گیرد (Bazzi and Gudgeon,2018:23). همچنین با تشکیل واحدهای جدید سیاسی - اداری، نهادهای سیاسی جدیدی ایجاد می‌شوند که به دنبال ارتقای موقعیت واحد سیاسی- اداری خود هستند. این فرایند موجب تضاد منافع میان گروه‌ها، نخبگان و دیگر دولت‌های محلی می‌شود و در نتیجه زمینه تنش را فراهم می‌سازد (Suraji and Embi,2018:243).

شکل شماره ۱: مدل تغییرات تقسیمات کشوری و منازعات محلی (منبع: نگارندگان)

روش تحقیق

پژوهش حاضر از حیث هدف کاربردی است و نتایج حاصل از آن می‌تواند مورد استفاده برنامه ریزان و مسئولان تصمیم گیرنده قرار گیرد. این پژوهش از لحاظ ماهیت و روش یک تحقیق توصیفی-تحلیلی است که به دنبال شناسایی ابعاد تنش آمیز تغییرات تقسیمات کشوری در قالب طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس است. در این راستا ابتدا با رویکردی قیاسی، ماهیت و چیستی تقسیمات کشوری و اصلاحات آن و ارتباط آن با منازعات محلی مفهوم بندی و مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس با استفاده از رویکرد استقرایی در سطح قلمرو مطالعاتی تحقیق، ابعاد تنش آمیز طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت. از نظر روش جمع آوری اطلاعات در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای مانند کتب، مقالات، پایگاه‌های خبری و خبرگزاری‌ها استفاده خواهد شد. تجزیه و تحلیل نیز با استفاده از روش کیفی مبتنی بر استدلال و تفکر منطقی انجام خواهد گرفت.

بحث و ارائه یافته‌ها

تصویب طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس و واکنش‌ها نسبت به آن

پس از انقلاب برای اولین بار در اوایل دهه هفتاد در دوران ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی، طرح اتصال استان فارس به دریا مطرح شد که با واکنش نمایندگان هرمزگان متوقف شد. سپس در دوران ریاست جمهوری خاتمی این طرح با پیشنهاد دسترسی استان فارس به دریا از طریق عسلویه استان بوشهر ناکام ماند. در اواخر دوره دوم دولت احمدی‌نژاد مصوبه الحاق بخشی از استان هرمزگان به فارس به تصویب رسید. در نهایت با روی کار آمدن دولت یازدهم در نهایت وزیر کشور در شهریور ۱۳۹۲ در نامه‌ای ابلاغ مصوبه الحاق بخشی از استان هرمزگان به استان فارس که در دولت دهم تصویب شده بود را بلامانع خواند تا بدین ترتیب مصوبه الحاق استان فارس به خلیج فارس از طریق انتزاع تعدادی از روستاهای شهرستان پارسیان استان هرمزگان و الحاق آن به شهرستان لامرد استان فارس نهایی شود. بدین ترتیب وزیر کشور با الحاق پنج روستای بخش کوشکنار تابع شهرستان پارسیان در استان هرمزگان به این استان و همجواری ۶ کیلومتر آن با ساحل به خلیج فارس موافقت کرد. بر مبنای این طرح پنج روستای صورباش، فارسی، اکبری، تمبو جنوبی و تمبو شمالی از بخش کوشکنار تابع شهرستان پارسیان در استان هرمزگان جدا شده و به دهستان حومه (ترمان) از بخش مرکزی شهرستان لامرد استان فارس ملحق می‌شود.

شکل شماره ۳: نقشه محدوده انتزاعی از شهرستان انتزاعی استان هرمزگان و الحاق آن به لامرد فارس

با انتشار خبر جدا کردن بخشی از استان هرمزگان و الحاق آن به استان فارس، در مهرماه سال ۱۳۹۲ اعتراضات گسترده‌ای در سطح استان هرمزگان و در میان مردم، مسئولان، نخبگان و فعالان مدنی این استان شکل گرفت. مسئولان استان در موضع گیری‌های جداگانه‌ای مخالفت و اعتراض شدید خود را نسبت به این طرح اعلام کردند (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۲/۷/۱۳). در این بین نمایندگان استان هرمزگان در

مجلس شورای اسلامی تهدید کردند در صورت باقی ماندن این مصوبه به طور دسته‌جمعی استعفا خواهند داد (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۲/۷/۲۹). جناح‌ها و گروه‌های سیاسی هرمزگان با اعلام موضعی هماهنگ با این طرح مخالفت کردند (پایگاه خبری جنوب ایران، ۱۳۹۲/۷/۱۸). همگام با اعتراضات مسئولان سیاسی و فعالان مدنی استان، هزاران نفر از مردم بندرعباس مرکز استان هرمزگان به صورت خودجوش سلسله اعتراضاتی را طی روزهای متوالی در مهرماه سال ۱۳۹۲ برگزار کردند و خواستار لغو این مصوبه شدند. این اعتراضات در برخی مناطق به خشونت نیز کشیده شد.

شکل شماره ۴: تصویر تجمع و اعتراض مردم هرمزگان نسبت به جدایی بخش‌هایی از این استان

مولفه‌های تنش آمیز تغییرات تقسیمات کشوری در چارچوب طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس

واکنش هویت‌های محلی مبتنی بر حس مکان

ارضای حس تعلق به سرزمینی سیاسی و هویت ویژه، زیربنای انگیزه معنوی اصلی برای متمایز بودن از دیگران در اندیشه هر فرد و هر گروه انسانی خاص است (مجتهدزاده، ۱۳۸۱: ۶۳). بر این اساس نیروی مبتنی بر احساس مکانی انسان نسبت به سرزمین خود و در ادامه پیوند عاطفی، تعلق و هویت مکانی افراد، زیربنای اصلی انجام فرایند سازماندهی سیاسی می‌باشد (احمدی پور و میرزایی تبار، ۱۳۸۹: ۶۰). در واقع مردم و سکنه و قلمروهای سیاسی - اداری تقسیمات کشوری، اجزای به هم پیوسته‌ای هستند که در یک ساختار منسجم تبلور یافته و هویت سیاسی - اداری منحصر به فردی را تشکیل می‌دهند (حافظ نیا، ۱۳۸۱: ۳۹۹). با توجه به چنین امری سازماندهی سیاسی فضا در قالب تقسیمات کشوری باید زمینه و بستر مناسب را برای مشارکت نهادینه و مستمر مردم بر اساس حس مکانی و تعلقات هویتی آنها فراهم کند (Smith, 1998: 89). مشارکتی که بر اساس حس تعلق مکانی افراد می‌باشد، نقش مهمی در ایجاد سرمایه اجتماعی دارد (Svihlova & Kubisova, 20014: 287). در مقابل در صورتی که مکانیسم تقسیمات کشوری نتواند زمینه تصمیم‌گیری و مشارکت هویت‌های محلی را در قلمرو سیاسی - اداری تحت سکونت خویش فراهم کند بتدریج زمینه نارضایتی ساکنان را فراهم نموده و می‌تواند باعث اعتراض شهروندانی گردد که خواستار مشارکت بیشتری در امور محلی مربوط به خود هستند (Tanle, 2016: 33; Green, 2008). علاوه بر این نادیده انگاشتن احساس، تعلق و هویت مکانی در سازماندهی سیاسی فضا و تغییرات ناشی از آن باعث تحریک احساسات منفی ساکنان و بروز ناآرامی‌های خشونت آمیز می‌شود (احمدی پور و میرزایی تبار، ۱۳۸۹: ۶۰).

در موضوع مورد تحقیق، تصویب طرحی جهت تغییر در مرزها و محدوده‌های تقسیمات کشوری در جهت انتزاع بخشی از شهرستان پارسین استان هرمزگان و الحاق آن به شهرستان لامرد استان فارس بدون توجه به پیوندهای هویتی این مناطق با مرکز استان، سبب بروز واکنش‌های مختلفی در سطح استان هرمزگان شده است. علی‌رغم اینکه این مناطق در گذشته جزئی از قلمرو سیاسی - اداری فارس بوده‌اند، اما پیوندهای فرهنگی و تاریخی و همچنین روابط عملکردی - فضایی آنها با هرمزگان و مرکز آن یعنی بندرعباس طی دهه‌های اخیر باعث شکل‌گیری ارتباط هویتی متقابل میان آنها شده است؛ ارتباطی که در نتیجه آن ساکنان مرکزی هرمزگان احساس می‌کنند که انتزاع بخش‌هایی از

شهرستان پارسین به نوعی تجاوز به قلمرو سیاسی - اداری آنها بوده و هویت فراگیر قلمرو سیاسی - اداری آنها در معرض خطر قرار می‌گیرد. از سوی دیگر طبق مصوبه مطرح شده، میزان ساحلی که به استان فارس تعلق می‌گیرد، حدود شش کیلومتر است. طبیعتاً این میزان از ساحل برای اجرای پروژه‌های مختلف و تحولات گسترده اقتصادی، صنعتی، ارتباطی و... استان پهناور فارس در پهنه ساحلی کوچک خود در آینده کفایت نمی‌کند. در نتیجه ن احتمال توسعه ارضی فارس در سواحل هرمزگان و الحاق دیگر مناطق این استان به فارس در آینده، سبب نگرانی و احساس تهدید شهروندان هرمزگانی نسبت به اهداف توسعه طلبانه همسایه شمالی خود و در نتیجه تهدید یکپارچگی قلمرو سیاسی - اداری آنها می‌شود؛ همچنان که در حال حاضر نیز مباحث غیر رسمی مبنی بر الحاق کل شهرستان پارسین به استان فارس مطرح می‌شود و در نتیجه الحاق بخش کوچکی از این شهرستان فارس می‌تواند زمینه الحاق کل این شهرستان به استان فارس و جدایی آن از هرمزگان را فراهم نماید. تجربه ناخوشایند جدایی بخش‌های معدنی از این استان در منطقه فاریاب و الحاق آن به کرمان بدون توجه به منافع هرمزگان، آنها را نسبت به تکرار این تجربه تلخ نگران کرده است. علاوه بر موارد فوق، انتصاب استانداری غیر بومی و از استان فارس بر هرمزگان و موافقت وی با مصوبه مذکور بیش از پیش مردم هرمزگان را نسبت به برنامه ریزی تحولات تقسیمات کشوری از سوی دولت به نفع استان فارس دچار سوء ظن نموده است. چنین شرایطی سبب واکنش شدید ساکنان هرمزگان به خصوص در مرکز استان نسبت به سرزمین سیاسی خود و همگرایی هویتی آنان با بخش‌های پیرامونی سبب بروز واکنش‌های شدید در سطح این استان گشت و نقش آفرینی مردم، مسئولان سیاسی و فعالان مدنی و نخبگان محلی و همبستگی آنها در قالب تجمعات، اعتراضات مدنی و اظهار نظرهای رسمی و غیررسمی در سطح شهرستان‌های مختلف و مرکز استان یعنی شهر بندرعباس تبلور یافت. تعلق و حس مکانی ساکنان هرمزگان نسبت به تمامیت ارضی قلمرو سیاسی - اداری خود به اندازه ای قوی است که پس از گذشت ده سال از مصوبه جدایی بخش کوچکی از آن و با وجود فشارهای مختلف در سطح ملی و پیگیری مسئولان استان همجوار و قدرتمند خود یعنی فارس، همچنان به دلیل نگرانی از اعتراضات عمومی و گسترده مردم این استان اجرایی نشده است.

شکل گیری انگاره تبعیض و بی عدالتی

پیشرفت، توسعه، عدالت فضایی و برقراری امنیت بنیاد مدیریت سیاسی فضای ملی محسوب می‌شود. در این راستا توسعه عادلانه و متوازن از ویژگی‌های معطوف به همبستگی ملی است (کلویانی راد، ۱۳۸۹:۱۱۴). در مقابل توسعه نامتوازن حکایت از شکاف میان درجه توسعه میان مناطق مختلف کشور دارد (رحیمی، ۱۳۹۶:۷۲). نابرابریهای ناحیه ای ناشی از توسعه نامتوازن، بویژه بین مناطق مرکزی و پیرامونی می‌تواند شکاف‌های سیاسی را عمیق تر کرده و ناراضیاتی ناحیه ای را موجب گردد (درايسدل و بلیک، ۱۳۷۳:۲۲۰). چنین شرایطی موجب شکل گیری احساس و انگاره تبعیض و بی عدالتی در سطح مناطق کمتر توسعه یافته شده و این امر باعث گسترش بی اعتمادی و ایجاد روابط تنش آمیز میان قلمروهای تقسیماتی و در نتیجه بی ثباتی سیاسی - امنیتی در سطح نواحی می‌شود (Tanle, 2016:33 & اطاعت و موسوی، ۱۳۸۹:۷۳).

در موضوع مورد تحقیق شهروندان هرمزگان معتقدند چنانچه قرار است تحولی در رشد و پیشرفت این منطقه صورت گیرد، ای امر می‌تواند در چارچوب قلمرو سیاسی - اداری هرمزگان صورت گیرد. تحول و پیشرفت احتمالی در صورت جدایی این بخش‌ها از هرمزگان آنها را به این نتیجه می‌رساند که دولت نگاه تبعیض آمیزی به استان‌ها داشته و اراده ای جهت پیشرفت و توسعه استان هرمزگان ندارد. تغییر و تحولات تغییرات تقسیمات کشوری در این استان به نفع استان‌های دیگر طی سالهای اخیر باعث بروز انگار تبعیض و بی عدالتی از سوی ساکنان این استان نسبت به مسئولان ملی شده و در برابر هر تصمیمی که تمامیت ارضی و منافع قلمرو هرمزگان را مورد تهدید قرار دهد به شدت مقاومت می‌کنند. یکی از شهروندان هرمزگانی در توصیف این عامل می‌گوید: «بحث فقط جدا شدن بخشی از خاک نیست، جنوبی‌ها از بی عدالتی خسته شدند. بندریها نمی‌گویند دریا فقط مال ماست، بوشهریها نمی‌گویند گاز فقط مال ماست و خوزستانیها نمی‌گویند نفت فقط مال ماست. . . سوال ما این است که چرا این سه استان با این همه درآمد باید جزء مناطق محروم باشند؟ تبعیض تا کی؟ چرا طرح ذوب آهن اصفهان که قرار بود در بندر اجرا شود، سر از اصفهان درآورد؟ چرا معادن فاریاب هرمزگان را به کرمان دادند؟ چرا ما باید در دمای ۴۰ درجه کپسول گاز دست بگیریم و زیر آفتاب منتظر باشیم در حالی که گاز کشور از این مناطق تامین می‌شود؟؟ و هزاران سوال دیگر. . . به عنوان یک بندری می‌گویم دل ما از این بی عدالتی‌ها به درد آمده است. . .» (پایگاه خبری تابناک، ۱۳۹۲/۷/۲۹).

تشدید رقابت‌های محلی

رقابت به مجموعه تلاش‌ها و فعالیت‌های اطلاق می‌شود که با هدف کسب برتری و سیادت در زمینه خاص بین بازیگران انجام می‌شود (حافظ نیا، ۱۳۸۵:۳۷۰). جوامع محلی نزدیک به یکدیگر همواره برای دستیابی به منابع مختلف جغرافیایی، اقتصادی، سیاسی و... و تحیکم و ارتقای موقعیت خود دائماً در حال رقابت هستند (Schellenberg and Irish, 2014:59). از منظر ژئوپلیتیک محلی رقابت بر سر تصاحب فضا و بهره برداری از آن میان بازیگران مختلف محلی که دارای منافع متعارض هستند، مظهری از رقابت‌های ژئوپلیتیکی فضا

هرچند در مقیاس کوچک به شمار می‌رود (Subra, 2012: 55-57). در چارچوب سازماندهی سیاسی فضا، رقابت‌های محلی در صورتی که قلمروهای سیاسی - اداری دارای وزن ژئوپلیتیکی برابر باشند، شکل جدی تری به خود گرفته و امکان بروز بحران در آنها زیاد است (پورموسوی و همکاران، ۱۳۸۷: ۸۸).

از این منظر طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس از طریق الحاق بخش‌هایی از هرمزگان به فارس، سبب ایجاد الگوی جدیدی از رقابت‌های ژئوپلیتیکی میان قلمروهای سیاسی - اداری در سطوح مختلف بین استانی و درون استانی در جنوب کشور شده است. به نظر می‌رسد قلمروهای سیاسی - اداری همجوار از قبیل استان بوشهر، شهرستان لارستان و شهرستان مهر هر کدام بنا به منافع و موقعیت خود، نگرانی‌هایی نسبت به این طرح داشته و این طرح را تهدیدی بر منافع قلمرو سیاسی - اداری خود می‌دانند. استان بوشهر در حال حاضر از طریق منطقه ای که طبق مصوبه وزارت کشور مقرر بوده به فارس واگذار شود، با استان هرمزگان همسایه است. در صورت الحاق این منطقه به فارس، تماس و همجواری مرزی بوشهر و هرمزگان از بین می‌رود. در این صورت بسیاری از مراودات فرهنگی و اقتصادی بوشهر و هرمزگان و روابط فضایی - عملکردی آنها که طی دهه‌ها همسایگی برقرار شده است، مورد تهدید قرار می‌گیرد. همچنین قطع ارتباط بوشهر و هرمزگان می‌تواند پیوند و همبستگی آنها را در مقابل اهداف توسعه طلبانه احتمالی فارس در جنوب کشور را نیز با چالش مواجه سازد. مسئولان و ساکنان بوشهر طی سالیان گذشته نسبت به اهداف توسعه طلبانه استان فارس نسبت به عسولویه در جنوب بوشهر دچار سوء ظن و نگرانی هستند و هرگونه تغییر مرزهای تقسیمات کشوری در این منطقه که در مجاورت عسولویه نیز قرار دارد را به دقت رصد کرده و اجرای این مصوبات را مقدمه ای بر تغییرات تقسیمات کشوری گسترده تر و در نتیجه تهدیدی بر تمامیت ارضی خود تلقی می‌کنند. در نتیجه آنها با هرگونه توسعه ارضی فارس در این منطقه مخالفتند. از این منظر بوشهر و هرمزگان سعی می‌کنند با ایجاد ائتلافی مشترک علیه فارس که به لحاظ ژئوپلیتیکی قدرتمند تر از آنان است، موازنه منطقه ای را در برابر همسایه پهناور و قدرتمند خود بوجود آورند. همچنان که مسئولان و شهروندان بوشهری نیز در موضع گیری‌های خود مخالفت خود را با طرح فوق اعلام نموده اند. در درون استان فارس و بخصوص جنوب آن رقابت‌های محلی میان شهرستان‌ها و همچنین مراکز آنها باعث شده است تا هرگونه تغییر و تحولات تقسیمات کشوری را به دقت رصد کرده و این تحولات را مطابق با منافع قلمرو سیاسی - اداری خود مورد سنجش قرار دهند. در این میان شهرستان لارستان با مرکزیت لار در جنوب فارس بیش از سایر واحدها این تحولات را زیر نظر دارد. این شهرستان با مرکزیت شهر لار طی دهه‌های گذشته تلاش‌های فراوانی را برای ارتقای سیاسی و تشکیل استان جدید متشکل از شهرستان‌های منتزع از آن از جمله لامرد انجام داده است. در نتیجه هرگونه تغییر و تحولات تقسیمات کشوری که بر قدرت قلمروهای سیاسی - اداری مجاور بیفزاید، با نگرانی و ناراضیاتی آنها مواجه می‌شود. در موضوع مورد تحقیق، الحاق قسمت‌هایی از پارسیان هرمزگان به شهرستان لامرد و ساحلی شدن این شهرستان تحولات بنیادینی را در زمینه سیاسی، اقتصادی، جمعیتی، ارتباطی و خدماتی شهرستان لامرد سبب خواهد شد. در واقع لامرد به عنوان تنها شهرستان ساحلی استان مرکز جذب سرمایه‌ها، امکانات و خدمات از سایر نقاط استان خواهد شد و بیش از پیش بر نقش سیاسی، اقتصادی، جمعیتی، خدماتی و ارتباطی آن افزوده خواهد شد. در چنین حالتی نقش شهرستان لامرد در سلسله مراتب قدرت سیاسی - اداری در میان قلمروهای همجوار خود در جنوب فارس به صورت مسلط و مرکز در خواهد آمد و شهرستان‌های مجاور، نقش پیرامونی را ایفا خواهند نمود. تحقق احتمالی چنین شرایطی سبب می‌شود که لارستان که سالیان درازی را در اندیشه تشکیل استان مستقل در جنوب فارس با مرکزیت لار به سر می‌برد، با یک مرکز قدرتمند در مجاورت خود مواجه شود و در نتیجه تحقق آرمان سیاسی آنها جهت تشکیل استانی با مرکزیت لار با چالشی مهم مواجه شود. به عبارت دیگر با قدرت گرفتن لامرد، این شهرستان شرایط مناسب تری را از لحاظ جمعیتی، اقتصادی، ارتباطی و... برای ایفای نقش مرکزیت استان احتمالی جدید در جنوب فارس خواهد داشت. بنابراین مسئولان و شهروندان لارستان نیز نسبت به طرح مذکور خوش بین نبوده و با توجه به ارتباطات تاریخی و فرهنگی خود با هرمزگان بصورت غیر رسمی تلاش‌هایی را در جهت عدم اجرای طرح مذکور انجام می‌دهند. در حال حاضر نیز بیشترین پیگیری‌ها در سطح فارس در جهت تحقق این طرح از سوی مسئولان شهرستان لامرد و شهرستان‌های مرکزی مانند شیراز در حال انجام است. شهرستان مهر نیز از دیگر شهرستان‌هایی است که ناراضیاتی‌هایی در زمینه طرح مذکور داشته است. این شهرستان در دهه هشتاد از شهرستان لامرد منتزع شد. هرچند این دو شهرستان با وجود رقابت‌های مکانی، در بسیاری از زمینه‌ها با یکدیگر همبستگی و ارتباط متقابل دارند، اما فاصله کمتر شهرستان مهر به دریا سبب شده است تا مسئولان این شهرستان، قلمرو خود را واجد صلاحیت و شرایط مناسبتری برای دسترسی به دریا بدانند. از نظر آنها ساحلی شدن استان فارس می‌بایست از طریق پهنه سرزمینی شهرستان مهر صورت می‌گرفت. در مقایسه با سایر واحدهای مخالف طرح مذکور، شهرستان مهر با اصل طرح و الحاق فارس به دریا مخالفتی ندارد، بلکه در ارتباط با چگونگی اجرای آن اعتراضاتی را نسبت به طرح داشته است.

امکان از بین رفتن تعادل‌های اکولوژیکی منطقه

تصمیمات سیاسی در قالب مدیریت سیاسی فضا و تغییرات مربوط به آن بدون در نظر گرفتن ملاحظات زیست محیطی می‌تواند منجر به

اخلال در اکوسیستم طبیعی مناطق شده و پیامدهای آن سبب شکل گیری تنش ها و منازعات گسترده میان گروهها و بازیگران مختلف خواهد شد. نظارت عالی بر اجرای استانداردهای محیط زیستی که در شمار مسئولیت‌های پایه ای دولت مرکزی است، نمی‌تواند بدون دخالت در شیوه و چارچوب‌های تقسیم سیاسی فضا اعمال گردد. لازمه چنین نظارتی اعمال مدیریت یکپارچه بر مناطق ساحلی، اکوسیستم‌های تالابی، مردابی، کوهستانی، جنگلی و... است (کریمی پور و محمدی، ۲۰۷:۱۳۸۹). اکوسیستم‌های بارزش طبیعی از جمله منابعی است که نه تنها در سطح محلی، بلکه در سطح ملی و حتی بین المللی نیز بخصوص در میان سازمان‌های غیردولتی طرفدار محیط زیست، بر روی آن حساسیت وجود دارد. در این صورت اجرای پروژه‌هایی (مانند احداث جاده، احداث سد، ایجاد صنایع و کارخانجات و...) که به هر نحو منابع زیست محیطی مانند پارک‌های ملی، تالاب‌ها، جنگل‌ها، آبشارها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و... و اکوسیستم طبیعی آنها را با چالش و تخریب مواجه سازد، با واکنش این سازمانها و اعتراض آنها مواجه خواهد شد. در ارتباط با موضوع تحقیق محدوده ساحلی شش کیلومتری که به فارس ملحق شده دارای ساحلی مرجانی کم نظیر و در محدوده پارک ملی حفاظت شده نایبند زیر نظر سازمان محیط زیست قرار دارد که خود این پارک زیر نظر پارک‌های بین المللی حفاظت شده است. مسئولین استان فارس بارها اعلام داشته اند که هدف از الحاق پنج روستای شهرستان پارسیان استان هرمزگان به فارس ایجاد بندر آزاد و منطقه ویژه اقتصادی در این محدوده است. لازمه احداث منطقه آزاد، خاک برداری و خاک ریزی در سطح بسیار وسیع و دگرگونی گسترده در ساختار محیط زیستی این منطقه است که مهمترین پیامد آن امکان نابودی پارک ملی نایبند در مجاور این منطقه است و این امر برخلاف ملاحظات زیستی محیطی است.

افزایش فاصله میان نواحی پیرامونی با مراکز واحدها

تغییرات تقسیمات کشوری ممکن است باعث باعث افزایش فاصله میان برخی نواحی پیرامونی با مراکز قلمروها سیاسی- اداری شده و در چنین حالتی امکان خدمات رسانی مناسب را به نواحی چالش مواجه می‌سازد. در ارتباط با موضوع تحقیق انتزاع احتمالی مناطقی در جنوب پارسیان و الحاق آن به شهرستان لامرد باعث افزایش فاصله میان این مناطق با مراکز شهرستانی و استانی خواهد شد و این امر بر واگرایی آنها در آینده تاثیرگذار خواهد بود. مطابق با ضوابط قانون تقسیمات کشوری، روستاهای تابعه هر بخش باید نسبت به مرکز بخش مربوطه کمترین فاصله داشته باشد. اولین روستای از پنج روستای فوق با مرکز بخش کوشکنار ۲/۵ کیلومتر و با مرکز شهرستان پارسیان کمتر از ۳۰ کیلومتر فاصله دارد در حالی که با الحاق آنها با لامرد فارس فاصله این روستاها با مرکز شهرستان لامرد بیش از صد کیلومتر خواهد شد و این امر برخلاف ضوابط تقسیمات کشوری است.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

تفاوت‌ها و تعارضات بنیادی در زمینه‌های مختلف فرهنگی و قومی، اجتماعی، ژئوپلیتیکی، تاریخی، سیاسی و... زیربنای بسیاری از تنش‌های اجتماعی در داخل کشورها است، اما یکی از مهمترین عوامل تشدید کننده و یا کاهش دهنده منازعات داخلی، چگونگی فرایند مدیریت و سازماندهی سیاسی فضا و توزیع فضایی قدرت است. شیوه این سازماندهی در قالب تقسیمات کشوری می‌تواند شکافها و تفاوتها را به سوی همزیستی، همگرایی و همکاری متقابل سوق دهد و یا برعکس می‌تواند زمینه واگرایی و افزایش تنش‌ها و منازعات را در سطوح ملی، ناحیه ای و محلی فراهم سازد. در این راستا تغییرات غیر اصولی مرزها و محدوده‌های تقسیمات کشوری از مهمترین عوامل واگرایی و تهدید هویت سیاسی - اداری نواحی محلی به شمار می‌رود و می‌تواند زمینه بروز تنش‌ها و منازعات اجتماعی را فراهم نماید. چنانچه در موضوع مورد تحقیق نیز مشخص شد طرح اتصال استان فارس به خلیج فارس از طریق انتزاع بخش‌هایی از هرمزگان و الحاق آن به استان فارس منجر به شکل گیری پیامدهای تنش آمیزی از جمله واکنش هویت‌های محلی، تشدید رقابت‌های محلی، شکل گیری انگاره تبعیض و بی عدالتی، امکان از بین رفتن تعادل‌های اکولوژیکی منطقه و افزایش فاصله میان مرکز- پیرامون شده است که بازتاب آن در قالب اعتراضات فراگیر در سطح استان هرمزگان نمود پیدا کرد. با وجود مسائل فوق به نظر می‌رسد در آینده اجرای مصوبه اتصال فارس به خلیج فارس به عنوان یک سیاست ملی در دستور کار قرار داشته باشد و در حال حاضر نیز تلاش مسئولان محلی و ملی برای اجرای این مصوبه با گذشت حدود ده سال از آن ادامه دارد. همین امر در کنار احتمال الحاق کل شهرستان پارسیان هرمزگان به استان فارس سبب می‌شود تا این منطقه به عنوان یکی از مهمترین کانون‌های تنش و منازعه تقسیمات کشوری جنوب ایران در آینده همچنان در قالب نارضایتی‌ها، اعتراضات، مناقشات، خشونت‌ها و درگیری‌های مختلف نقش آفرین باشد. با توجه به پیامدهای تنش آمیز چنین طرح‌هایی می‌توان پیشنهادات ذیل را به منظور کاهش، حذف و مدیریت ابعاد تنش آمیز تغییرات تقسیمات کشوری پیشنهاد داد:

- اجرای راهبرد تجمیع و ادغام قلمروهای سیاسی- اداری در قالب منطقه بندی کشور در راستای دسترسی قلمروهای سیاسی- اداری به دریاها با حفظ هویت سیاسی - اداری آنها
- اصلاح قوانین تقسیمات کشوری و کیفی سازی آنها متناسب با شاخص‌های مختلف جغرافیایی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، امنیتی و... جهت جلوگیری از ناپایداری مرزهای تقسیماتی

- تطبیق محدوده‌های سیاسی- اداری تقسیمات کشوری با مناطق آمایش سرزمینی و توسعه منافع مشترک میان آنها از طریق ایجاد حوزه‌های عملکردی
- تقویت قدرت نهادهای تصمیم‌گیرنده و مجری در زمینه تقسیمات کشوری به عنوان نهادی مستقل و حذف و یا کاهش نفوذ و تاثیر عناصر قدرت غیر مرتبط در زمینه تقسیمات کشوری
- بررسی دیدگاهها و حساسیت‌های مردم محلی هنگام تهیه و اجرای طرح‌های مربوط به تغییرات و اصلاحات مرزها و محدوده‌های تقسیمات کشوری

منابع

۱. احمدی پور، زهرا و محمد رحیم رهنما(۱۳۹۰)، نقش نظام تقسیمات کشوری در توسعه ملی مورد مطالعه: ایران، فصلنامه برنامه ریزی و آمایش فضا، ش ۷۰، صص ۳۹- ۱۷.
۲. احمدی پور، زهرا و میثم میرزایی تبار(۱۳۸۹)، نقش احساس مکانی در سازماندهی سیاسی فضا، فصلنامه آمایش محیط، ش ۱۲، صص ۶۲- ۴۷.
۳. احمدی پور، زهرا و همکاران(۱۳۹۳)، بررسی راهبرد تشکیل استان خلیج فارس و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه مطالعات فرهنگی و سیاسی خلیج فارس، ش ۱، صص ۱۱۰-۹۱.
۴. احمدی پور، زهرا و همکاران(۱۳۹۵)، بررسی نقش تقسیمات کشوری در توسعه ناحیه ای، فصلنامه ژئوپلیتیک، ش ۴۱، صص ۸۲-۶۰.
۵. احمدی پور، زهرا و علیرضا منصوریان(۱۳۸۵)، تقسیمات کشوری و بی ثباتی سیاسی در ایران، فصلنامه ژئوپلیتیک، سال دوم، شماره ۱، صص ۸۹-۶۲.
۶. اخباری، محمد و محسن یداللهی(۱۳۸۴)، فرایند تصمیم‌گیری تقسیم استان خراسان و اثرات سیاسی- اجتماعی آن، فصلنامه ژئوپلیتیک، دوره ۱، ش ۲، صص ۵۰-۲۷.
۷. اطاعت، جواد و سیده زهرا موسوی(۱۳۸۹)، رابطه متقابل امنیت ناحیه ای و توسعه یافتگی فضا های سیاسی با تاکید بر سیستان و بلوچستان، فصلنامه ژئوپلیتیک، ش ۲۱، صص ۸۷-۷۰.
۸. پورموسوی، موسی و همکاران(۱۳۸۷)، سازماندهی سیاسی فضا و نواحی فرهنگی و کارکردی در ایران، فصلنامه ژئوپلیتیک، دوره ۴، ش ۱۳، صص ۱۰۱-۷۵.
۹. حافظنیا، محمدرضا، (۱۳۸۵)، اصول و مبانی ژئوپلیتیک، انتشارات پاپلی.
۱۰. درایسدل، آلاسدیر و جرال د بلیک(۱۳۷۳)، جغرافیای سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا، ترجمه دره میرحیدر، انتشارات وزارت امور خارجه.
۱۱. رحیمی، علیرضا(۱۳۹۶)، استراتژی‌های ملت سازی و توسعه نامتوازن در ایران، فصلنامه مطالعات راهبردی، ش ۷۸، صص ۱۰۲-۶۵.
۱۲. رشیدی، مصطفی و همکاران(۱۳۹۵)، آسیب شناسی ژئوپلیتیکی تقسیمات کشوری ایران از منظر آمایش سرزمین، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای سیاسی، ش ۳، صص ۱۸۶-۱۵۵.
۱۳. ریاحی، وحید و همکاران(۱۳۹۹)، عوامل موثر بر ناکارآمدی نظام تقسیمات کشوری در سطح محلی (مورد مطالعه: شهرستان ارومیه)، فصلنامه ژئوپلیتیک، ش ۵۹، صص ۱۴۷-۱۱۹.
۱۴. کاویانی راد، مراد، (۱۳۸۹)، ناحیه‌گرایی در ایران، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۱۵. کریمی پور، یدالله و حمید رضا محمدی(۱۳۸۹)، ژئوپلیتیک ناحیه‌گرایی و تقسیمات کشوری ایران، تهران، نشر انتخاب.
۱۶. کریمی پور، یدالله(۱۳۸۱)، مقدمه‌ای بر تقسیمات کشوری ایران، تهران: انتشارات انجمن جغرافیایی ایران.
۱۷. مجتهدزاده، پیروز(۱۳۸۱)، جغرافیای سیاسی و سیاست جغرافیایی، انتشارات سمت.
18. Bächler, Günter(2004), Conflict Transformation through State Reform, Berghof Research Center for Constructive Conflict Management.
19. Bazzi, Samuel and Matthew Gudgeon(2016), Local Government Proliferation, Diversity, and Conflict, Studies of Conflict Project (ESOC) Working Papers 5, Empirical Studies of Conflict Project.
20. Ferrazzi, Gabriele,(2007),international experiences in territorial reform- implications for Indonesia, USAID Democratic Reform Support Program (DRSP) for the Management Group on Territorial Reform.

21. Fooks, L. (2013) Governance and Fragility: What we know about effective governance programming in fragile contexts, Oxford: Oxfam GB.
22. Green, E. D. (2008). Decentralization and Conflict in Uganda. Development Studies Institute. London School of Economics.
23. Halás, Marián and others(2017)The spatial equity principle in the administrative division of the Central European countries, PloS ONE 12(11): e0187406.<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0187406>.
24. Jackson, Paul and Zoe Scott(2007), Local Government in Post-Conflict Environments, United Nations Development Programme Oslo Governance Centre.
25. Kyed, H. M. & Engberg-Pedersen, L. (2008) Local governance in fragile states, DIIS Policy Brief: Fragile Situations, Danish Institute for International Studies: Copenhagen .
26. Liqun, Wei(2018), Basic Course and Experience Of Administrative Reform in China, Internastional Journal of civile service reform and practice, ISSN: 2409-5532, p:1-14.
27. meligrana, john,(2000), Toward a Process Model of Local Government Restructuring: Evidence From Canada, School of Urban and Regional Planning ,Queen's University
28. reiljan, janno(2010), The necessity of an administrative-territorial in a country :the case of Estonia, The University of Tartu feba.
29. Schellenberg, James and Donald P. Irish(2014), conflict between communitis, Published by: Professors World Peace Academy.
30. Smith, D (2008).Towards a strategic framework for peacebuilding: Getting their act together: Roayl Norwegian Ministry of Foreign Affairs.
31. Subra, Philippe(2012), Geopolitics: A Unique or Multidimensional Concept? Place, Issues and Tools of Local Geopolitics, Hérodote, n° 146-147, La Découverte.,
32. Suraji, Suraji(2018), Administrative Region Proliferation and a Conflict of Interests on Public Bureaucracy Distribution in Indonesia, Annual International Conference of Business and Public Administration.
33. Svihlova, D. And Kubisova, L, (2014), Role of local government in supporting local, International Colloquium on Regional sciences .
34. Swianiewicz, Paweł,(2010), Territorial Fragmentation As a Problem, Consolidation As a Solution?, by the Local Government and Public Service Reform Initiative, Open Society Institute–Budapest.
35. Tanle, Augustine(2016), Decentralization and conflicts: A case study of the Kassena-Nankana West District of Ghana, Ghana Journal of Geography Vol. 8(2), p:18-42.
36. Venice commission,(2002),administrative and territorial reforms creating territorial communities or authorities at deferent levels, final activity report, Strasbourg.
37. Wang, Kaiyong and Tian CHEN, Yi LIU(2019), New discussion and reflection on "Administrative division itself can be seen as a resource", .GEOGRAPHICAL RESEARCH, 2019, 38(2), p: 195-206.
38. Wilk, Waldemar,(2004),the effect of changes in administrative division on the economic position of the largest cities in Poland , arszawa,miscellanea geographical .

خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری:

۱. پایگاه خبری تابناک، ۱۳۹۲/۷/۲۹، مخالفت ۱۸۶ نماینده مجلس با طرح الحاق مناطقی از هرمزگان به فارس: [www. Tabnak. Ir/fa/news/352629](http://www.Tabnak.Ir/fa/news/352629)
۲. پایگاه خبری جنوب ایران، ۱۳۹۲/۷/۱۸، بیانیه احزاب اصولگرا در اعتراض به جدایی بخش‌هایی از هرمزگان: [http://jonoubiran. Com/view/5823](http://jonoubiran.Com/view/5823)
۳. خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۲/۷/۱۳، طرح جدایی بخش‌هایی از هرمزگان باید متوقف شود: www.isna.ir/news/92071308205
۴. خبرگزاری مهر، ۱۳۹۲/۷/۲۹، نامه ۱۸۶ نماینده مجلس در مخالفت با طرح انتزاع و الحاق چند روستا در هرمزگان: [www. Mehrnews. Com/news/2159231](http://www.Mehrnews.Com/news/2159231)